ISTORIE PE DOUĂ ROȚI...

Istoria „Turului României". Simplul fapt că o are, că de la apariția înconjurului țării noastre pe biciclete s-au scurs 34 de ani, că în palmaresul său sînt incluse nume care au contat pe firmamentul ciclismului internațional îi conferă „Turului României" aureola de probă clasică a sportului cu pedale. O confirmare este și apariția ei, în ultimii ani, în calendarul oficial al Uniunii Cicliste Internaționale.

Cu 34 de ani în urmă, atunci cînd Vasile Canarache — „papa Desgrange" al acestor meleaguri — s-a încumetat să constituie prima caravană, totul părea o aventură. Și era. Era, pentru că niște oameni, cu un curaj peste limitele obișnuite, se încumetau să parcurgă sute de kilometri pe zi pe șosele înundate de praf, în condițiile în care orice pană trebuia reparată fără ajutor, cu o alimentație de... camping și în condiții de odihnă de chermeză... Ani de zile așa a fost. Epoca de pionierat a ciclismului nostru este plină de episoade care atestă dragostea pentru acest sport bărbătesc a oamenilor ce s-au încumetat să-l practice, adeziunea spontană a publicului. Și nu uitați: eroii șoselelor de-atunci n-aveau nici măcar satisfacția de a urca, în final, pe prima treaptă a podiumului. Galien et comp. veneau aici ca pofesori și terminau „Turul României" la catedră...

Istoria „Turului României". N-a scris-o nimeni da capo alla fine. Dar ea există. Ne-o pot spune pe nerăsuflate Nicolae Ion Țapu, Virgil Mormocea, prof. Constantin Aslan — decanul de vîrstă (și nu numai de vîrstă!) al ciclismului românesc, Iulian Gociman și atîția alți întemeietori ai ciclismului rutier în România. Fiecare vedetă a sportului nostru cu pedale are în jurnalul său intim cel puțin o filă pe care scrie „Turul României". Pentru că istoria „buclei", ca orice istorie, este o operă colectivă.

Tinerii — generația de astăzi a ciclismului — semnează și ei în această mare carte nescrisă. Chiar dacă entuziasmul s-a ofilit în parte, se găsesc alte argumente care să biciuiască voința. Emil Rusu — vedeta de astăzi — vizează Ciudad de Mexico mînind anacronicul vehicol prin Bărăgan, spre Brăila, și-apoi spre inima Carpaților pe șoselele șerpuitoare. Constantin Grigore și Vasile Tudor pedalează pentru ziua „mondialelor", Vasile Selejan urcă Feleacul visînd victorii în Alpi și Pirinei... Pentru împlinirea acestor dorințe, ce nu sînt numai ale lor, mai lipsește însă ceva. Poate tocmai entuziasmul. „Turul României" poate să-l readucă.

Ciclismul mondial își sărbătorește cel de-al 100-lea an de existență. În veacul acesta care a impus gigantul parcurs Alpi-Pirinei-Vosgi, care a făcut din „Giro" un spectacol fascinant urmărit cu înflăcărare, veacul acesta al legendarilor Fausto Coppi, Gino Bartali, Jacques Anquetil, al milioanelor de oameni înșiruiți pe șosele strigînd numele favoritului, mai popular decît Mario del Monaco sau Picasso, în veacul acesta se află încrustat undeva printre manifestațiile care au asigurat popularitatea ciclismului și acest nume: „Turul României". Este o reală și meritată prețuire, un îndemn pentru viitor.

Hristache NAUM

REPORTAJ-FULGER CU MARIN NICULESCU

Se poate întîmpla, deci, și așa: un cronicar de fotbal trădîndu-și sportul preferat și scriind despre ciclism! Este greu să reziști însă unei întîlniri cu Marin Niculescu, unei discuții atît de vii și de plăcute cu acest voievod al ciclismului nostru. Păcat că spațiul — acest mare dușman al ziaristului — se interpune între noi și amintirile lui Marin Niculescu, mai neînduplecat ca o... barieră de cale ferată. Totuși, să redăm cîteva dintre aceste aduceri aminte ale marelui ciclist, participant la 5 ediții ale Turului României.

Marin Niculescu avea 21 de ani, în 1946, cînd a luat startul pentru prima oară în această epuizantă întrecere ciclistă. Au trecut 22 de ani de-atunci, dar Marin n-a uitat nici acum ploaia torențială care a bombardat tot timpul plutonul, de la București la Pitești. Este de mirare că un tînăr ciclist, obișnuit numai cu cursele pe velodrom, a vrut să abandoneze în aceste condiții? Marin Niculescu n-a făcut-o, totuși, reușind nu numai să treacă peste acest moment de cumpănă pentru un începător în ale curselor pe șosea, dar să se și claseze, în finalul Turului, pe un remarcabil loc 10, în compania unor nume consacrate de la noi și din străinătate.

În 1950, Marin a luat din nou plecarea în Tur. De data aceasta, natura a pregătit o surpriză caravanei cicliste: n-a plouat de loc! Și, în schimb, a fost o arșiță de nesuportat, un adevărat calvar pentru bieții alergători. Peste 30 de cicliști au și abandonat. Cu experiența acumulată, Marin Niculescu face încă un pas spre marea consacrare: se clasează pe locul 3.

Și iată-l, de altfel, un an mai tîrziu, cucerind cununa de lauri a învingătorului, după un „marș triumfal" pe șoselele țării, mereu pe primul plan al unei întreceri în care avea să cîștige 6 etape din 14!

Un adevărat film de aventuri a fost ediția 1953. A plouat mereu și iarna a coborît mult mai devreme ca de obicei din munți, prevestind parcă viscolul ce avea să se pornească în anul acela. Etapă grea, de la Piatra Neamț la Tg. Mureș, sub un cer amenințător și un act de bravadă pe care Marin Niculescu avea să-l plătească scump: nu a îmbrăcat, ca ceilalți alergători, bluza de ploaie! Și ce potop s-a pornit! După 40 de km parcurși, pe o ploaie furibundă, Marin Niculescu a fost mai aproape de abandon decît oricînd. Dar se simțea vinovat față de el însuși și trebuia să-și răscumpere greșeala cu prețul oricăror eforturi. Așa a și făcut. S-a oprit pe defileul Bicazului, și-a schimbat complet îmbrăcămintea și... dă-i bătaie, cu gîndul ca la Tg. Mureș să ajungă o dată cu plutonul. Chiar primul! Unul după altul, cicliștii care se aflau în fața lui au rămas în urmă. Mai rămăseseră doi: Moiceanu și Norhadian. I-ar fi întrecut și pe ei? Un mare semn de întrebare, care a rămas fără răspuns, etapa încheindu-se mai devreme, la Toplița, din cauza zăpezii căzute pe neașteptate. Marin s-a... răzbunat însă cîștigînd ultimele 4 etape!

Anul 1954 avea să consemneze ultima prezență a lui Marin Niculescu în Turul României. Această ediție nu i-a rezervat lui Marin amintiri prea plăcute. A suferit un accident la trecerea liniei ferate, s-a rănit destul de grav la cap, la mîini și la picioare, a pierdut 14 minute, pe care n-a mai putut să le recupereze decît parțial, clasîndu-se pe locul 13 sau 14 (Marin Niculescu nu-și mai aduce aminte). Aceeași flacără a ambiției i-a adus însă satisfacția victoriei în ultimele 5 etape.

...Aici intervine... bariera secretariatului de redacție. Nu e nimic. Păstrăm pentru un nou material alte amintiri ale lui Marin Niculescu, din Turul României.

Jack BERARIU

ADMIRABILUL DEDE

5 septembrie 1935... Zi de toamnă prematură.

Cei treizeci și ceva de „supraviețuitori" — din masivul pluton de 98 de concurenți care luaseră voioși plecarea în Turul României, în ziua de 25 august — se aliniază tăcuți la start. Etapa a 9-a — antepenultima — Bacău — Buzău, 175 km, fără un pic de asfalt. Pe fețele supte — marcate crunt de efortul etapelor consumate — zîmbetul e absent. Sau, dacă apare, e forțat, palid.

★

Pe șosea, țipenie. Vîntul spulberă praful șoselei, repezindu-l în ochi, în gură, în urechi, în buzunarele tricoului, unde sînt alimentele. Caravana trebuie să fie departe. Nu mă putusem menține în pluton nici douăzeci de kilometri.

★

Pedalele cad grele, ca niște tone de plumb. Nu am fărîmă de energie în mine. Încerc să mănînc. Nu pot să mestec. Nici pic de salivă. Fondiștii cunosc aceste simptome.

Și vîntul acesta, care bate năpraznic din față. Sau, mi se pare mie că-i năpraznic. Cînd ai momente de slăbiciune, de epuizare, toate ți se par colosale.

★

Pedalez absent, halucinant. Capul îmi atîrnă moale deasupra ghidonului.

— Hai, Emilică, băiatule, dă-i drumul că pierdem trenul.

Tresar. E Dede Negoescu. Bietul Dede... De două zile, mai mult se tîrăște luptînd să termine etapele. Pedalează ridicat din șa — „dansînd" cum se spune — din pricina unor furuncule teribile. Nu putuse rezista la iureșul de la plecare și, acum, venea de unul singur.

— Dă-i bătaie, Emilaș, că ne-apucă noaptea.

De unde mai are atîta suflet alergătorul acesta firav?

— Lasă, George, (numele Dede încă nu-i devenise popular) du-te tu, că vin și eu... Poate prind controlul. Dacă nu...

Dar el parcă nici n-a auzit. Pedalează lîngă mine. Probabil își dă seama că, lăsîndu-mă acolo, de unul singur, sînt la un pas de abandon.

★

Începe să picure, apoi să plouă. Ploaie monotonă, interminabilă și tristă ca-n versurile lui Bacovia.

★

— Ia și bea de aci, băiețaș (Dede este cu un an și jumătate mai mic decît mine). Îmi întinde un bidonaș. Ia și de aci. Îmi dă și un copan de pui pané.

Beau din bidonaș. Apoi încep să mănînc. Parcă merge. După un timp, pedalele nu mai au o tonă...

★

Simt că-mi revin, iar kilometrii se scurg ceva mai iute. Pe Dede

— care pedalează în „plasa" me
— îl aud din ce în ce mai ra
De la o vreme tace. Întorc capu
spre el. Are fața pămîntie și, su
ochi, cearcăne vinete. Se chinui
îngrozitor. De cîte ori „cade" p
șa — nemaiputînd să reziste pe
dalînd în picioare — urlă de du
rere și înjură. Apoi, din nou r
dicat din șa, în chinuitorul peda
laj „dansînd".

— Dă-i bice cît poți, n-ave
grijă că eu sînt în „plasa" t
aici, la post — mă asigură Ded

★

Acum pedalez destul de bin
Chiar foarte bine.

După un timp, întorc iarăși ca
pul. Dede nu mai este. Privesc
în lungul șoselei. Nimeni. Rule
cu 10 km pe oră. Trec mult
minute în rulaj de promenadă
Dede nu mai apare. Nu știu c
să cred...

★

Dincolo de Adjud, mașina „Sal
vării". Face obișnuita trecere î
revistă. Mă opresc. Internu
Gheorghiu, care îmi știe... meteah
na, mă întîmpină cu o bucăți
de zahăr îmbibată cu anticolerină
(Îmi dăduse și de dimineață una)
Întreb la ce distanță mă aflu d
primul pluton. Mi se comunic
o cifră convenabilă, pe care e
însă n-o cred, pentru că este..
liniștitoare.

Cînd plec de lîngă „Salvare"
mă ajung D. Negoiță (actualu
mecanic de la „Dinamo") și „ce
feristul" St. Tekleș. Îmi spun
că l-au găsit pe Dede lungit pe
marginea șanțului. Nu mai putea
de durere. Aștepta mașina de de-
panare. Abandonase.

Împreună cu cei doi, formăm
o tripletă ajungînd la Buzău în
timp util, ca și alți trei sau patru
concurenți, sosiți după noi, din
pricina unor beteșuguri mecanice.

★

La masa de seară (prînzul rece
i-l adusese cineva la dormitor),
Dede mi se adresează cu glasul
lui domol: **„bine că ai prins
tu controlul că eu tot degeaba îl
prindeam. Acum, nici pe jos nu
mai pot merge ca lumea".**

★

Deși purta culorile unui alt club,
n-a vrut să mă lase singur, și,
cu toate că știa foarte bine că
va abandona, s-a mai chinuit,
lîngă mine, vreo 30 de kilometri,
pînă ce am depășit momentul
critic.

Admirabil, acest Dede Negoescu!

Emil IENCEC

ALBUM DOCUMENTAR

Da, din anul 1890 și pînă în anul 1932, doi dintre pionierii ciclismului românesc, Dumitru Dumitrescu, întîiul campion velocipedist al României, și Alois Pucher, și el fost campion, întemeietorul primului velodrom de la noi și realizatorul celei dintîi legături cicliste între București și Paris (în vara anului 1900, cu o lună înaintea lui Cantillì) și-au disputat întîietatea în competițiile cicliste, ca și în domeniul organizatoric.

Rivali, nu glumă, care și-au succedat alternativ eșarfele de campioni și fotoliile de dregători...

...Și după decenii, cînd neaua vîrstei li se așezase domol pe creștet, iată-i, septuagenari, dar încă drepți, participînd la o serbare sportivă pe stadionul A.N.E.F., în anul 1932, tot în șa, dar pe aceeași bicicletă.

Timpul trece și, de la făurirea fotografiei de față — devenită acum document — au trecut alți treizeci și șase de ani, înscriindu-se în arhiva sportului nostru, ca o mărturie păstrată pînă în zilele noastre, de către un alt pionier, din cel de-al doilea val al ciclismului, din epoca modernă a pedalei românești, azi veteranul Ion Gavrilescu. (vif.).

Printre roți și pedale

● 1950. În fiecare etapă se oferea un premiu de consolare... ultimului sosit. Și, să nu credeți că acest premiu era mai ușor de cucerit decît cel care îl aștepta pe cîștigătorul etapei. Cicliștii care pierduseră speranța la locul I, își disputau șansele măcar la ultimul loc.

La Fălticeni, Bădădău a sosit cu o oră în urma plutonului. Încă puțin și s-ar fi închis controlul. Sigur de „victorie", Bădădău s-a dus la juriu pentru a primi premiul cuvenit ultimului clasat. Tocmai cînd se pregătea festivitatea respectivă, și-a făcut apariția un alt pretendent la premiu: Stefaniței. Bădădău a rămas perplex. Pe drum, luase toate măsurile de prevedere pentru a ajunge ultimul. Neglijase însă să se uite și într-un lan de porumb, unde se ascunsese Stefaniței, rivalul său!

● *Știați că, pe unele porțiuni, la coborîre, cicliștii rulează cu peste 100 de kilometri pe oră? Un fapt nostim: mașinile care-i urmăresc nu se pot ține de ei, în viraje ele neputînd să atingă viteza cicliștilor.*

● S-a calculat că marii cicliști — Jacques Anquetil, Fausto Coppi, Gino Bartali etc. — au acoperit în cariera lor, la antrenamente și la competiții, peste 600 000 de kilometri. Ceea ce înseamnă că ar fi putut înconjura de 15 ori Ecuatorul!

● *Primul record al orei a fost stabilit în anul 1883, pe velodromul Buffalo din Paris, de către Henri Desgrange, cel ce avea să devină, în 1903, „tatăl" Turului Franței. El a atins atunci o viteză de 35,325 km.*

Un amănunt pitoresc: directorul velodromului Buffalo era celebrul scriitor Tristan Bernard! Astăzi, recordul orei a ajuns la 48,093 km. Această mare performanță a fost realizată anul trecut de către belgianul Ferdinand Bracke, pe velodromul „Fausto Coppi" din Roma.

● Știați că, în anul 1948, la Budapesta, Marin Niculescu a cîștigat cursa de fond din cadrul Jocurilor balcanice și ale Europei centrale, cu un avans de 17 minute asupra celui de al doilea clasat?

● *Un record care n-a fost încă doborît, deși datează de 74 de ani. Participînd, între anii 1887 și 1894, la 111 curse în America și Europa, Arthur Zimmerman a ieșit învingător de 101 ori.*

● Prima bicicletă a apărut pe străzile Bucureștiului, stîrnind o imensă curiozitate, în anul 1880. 13 ani mai tîrziu apărea și prima publicație de specialitate: BICICLETA.

● *Primul Tur al Franței a măsurat 2 428 km. Cam jumătate din traseul celei de a 55-a ediții, desfășurate anul acesta.*

● Rețineți datele de naștere ale unor curse cicliste devenite clasice:

Campionatul mondial: 1927

Turul Franței: 1903

Turul Italiei: 1909

Milano — San Remo: 1907

Paris — Roubaix: 1896

Paris — Bruxelles: 1893

● *Familii care s-au afirmat în ciclismul nostru: frații Frize, frații Sandru, verii Traian și Nicolae Chicomban, frații Moiceanu.*

Ștafeta amintirilor

Din 1934—35 nu mai păstrez decît două imagini mișcate, flu, ale fotografului diletant ce eram și amintirea bogat cromată a unor palpitante sosiri pe caldarîmul corsoului timișorean, undeva între statuia lupoaicei și cinematograful Capitol. Amintiri de copilandru.

Abia de mai tîrziu, din 1946, imaginile sînt mai clare și amintirile mai palpabile. În acel blînd sfîrșit de septembrie, ziarul „Sportul popular" a preluat ștafeta, aproape uitată, de la ziarul „Tempo", organizînd, întîia oară după război, competiția pe care a denumit-o cu majuscule „Primul Tur Ciclist al României Democrate". Turul a fost precedat de o extraordinară campanie publicitară. Cu greu pot să uit vilva pe care am produs-o prin organizarea meciului de box Ion Popa—Ion Mihăilescu, în scopul strîngerii fondurilor pentru Tur. Reportaje senzaționale înainte de meci, biletele de intrare cu capetele protagoniștilor imprimate în colțurile opuse, enorm interes general...

Pe urmă au început să sosească așii pedalei. Cine ar putea uita superba statură și carură a făt-frumosului francez care era Pierre Gallien? Emil Iencec, de după barierele aeroportului, exclama: „E mai frumos ca oricînd cu părul ăsta blond, ondulat". Se cunoscuseră cu 10 ani în urmă, cînd fiul plaiurilor girondine cîștigase Turul României. Acum conducea echipa Franței, încălecată în șelele bicicletelor „Pierre Gallien" fabricate la Nisa.

Am colindat țara, împreună cu vijelioasa caravană, alături de iugoslavul Prosinek, de Nae Ghicomban, de franco-belgianul Marcel Waterschoot, de tenacele Nicolae Ion Țapu, de cei aproape 50 de temerari. Îmi îngădui, deci, cîteva fugare rememorări, foiletînd și paginile ziarului vremii.

Valea Dragoslavelor era mai dulce ca oricînd, sub soarele cald ce luminase puțin atmosfera sumbră din ajun. În mijlocul peisajului încîntător, corsicanul Emile Rol, oprit cîteva secunde, atît cît i-a trebuit ca să schimbe o roată, exclamă, cu admirația unui singur ochi aruncat spre priveliști: „Ah, ce-aș mai da dracului cursa, să pot să-mi pun jos bicicleta și să mă-mbăt cu frumusețile astea!"

La Moeciul de Jos au ieșit în praguri țărănci cu fusuri prevestind frumusețea florilor înflorate. La o fabrică de cherestea din Rucăr, în momentul trecerii concurenților, muncitorii i-au omagiat trăgînd prelung sirena. Fără a mai vorbi de sentinela unității din Codlea care, surprins și impresionat de convoiul nesfîrșit, a călcat rigiditatea regulamentului, prezentînd arma „la onor".

Dincolo de Făgăraș, la marginea comunei Șoarșu, de-a lungul șoselei, țîncii unei școli primare stăteau înșirați, în așteptarea eroilor din basmul placardei pe care au savurat-o în sat. Pasă-mi-te, o învățătoare ingenioasă, care-i însoțea, a găsit de cuviință că, peste buchia cărții amorfe, o excursie în aer liber și un film în natură cu întruchipări vii sînt mai folositoare. Se schimba lumea...

Turul României este totdeauna o lecție vie, lipsită de didacticism. Poate simplistă, dar oricum sensibilă. În comuna Acățari, țăranii nu s-au mulțumit, ca în alte părți, să-i stropească pe cicliști cu gălețile de apă. Carele cu teascuri coborau tocmai atunci de pe dealurile cu bogate vii. Țăranii au oferit alergătorilor însetați struguri proaspăt culeși. În acei ciorchini, ei au gustat, la origine, vinul de Tîrnave.

Amintiri...

Victor BANCIULESCU

„Vin cicliștii", filmul artistic al cărui scenariu aparține lui Emanuel Valeriu și Al. Struțeanu (regia: Aurel Miheleș) s-a bucurat de participarea unor actori-sportivi și a unor sportivi-actori: (de la stînga la dreapta): St. Bănică, Dan Marin-Cofetarul, St. Tapalagă, Martie Ștefănescu, Dem. Rădulescu, Mircea Albulescu, N. Constantin — într-o pauză de filmare. Selecția (actori-sportivi, sportivi-actori) vă lăsăm pe dv. s-o faceți...

TURUL ROMÂNIEI ed. a XVII a • '68

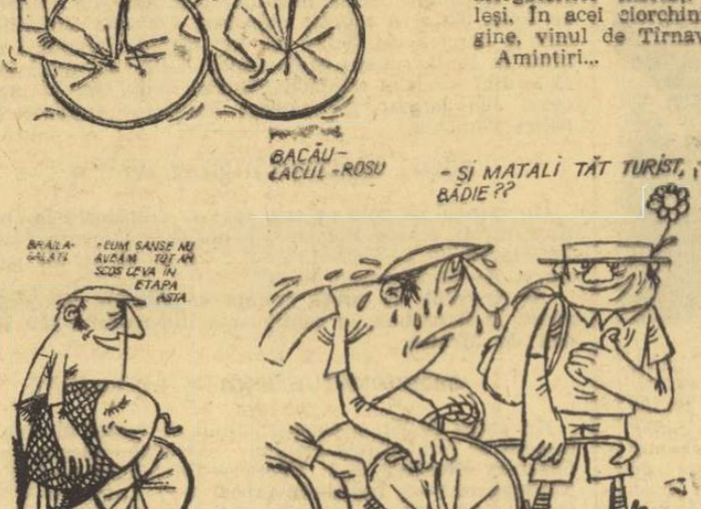

AVAN-CRONICA n.cla udiu